

Codi: 29226

Assignatura: Història de Catalunya (segles XIII-XV).

Tipus d'assignatura: optativa

Nº de crèdits: 6

Professorat: Antoni Udina

Català

Quatrimestre: Segon

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Consolidada Catalunya com a nació dins d'una estructura política superior com és la Corona d'Aragó, s'abordarà el període de plenitud política i econòmica en el qual destacarem la renovació urbana, la solidesa institucional i l'expansió mediterrània. Els darrers segles medievals, però, marcaran profundes transformacions en l'estructura política i en la societat que marcaran la transició cap a l'Edat Moderna.

TEMARI:

BLOC I

- I.1. L'EVOLUCIÓ POLÍTICA I INSTITUCIONAL (1214-1339). Jaume I: L'activitat conqueridora. La política exterior. Els repartiment dels dominis. De les Assemblees de Pau i Treva a les Corts. Els successors de Jaume I: de Pere el Gran a Alfons el Benigne.
- I.2. LA PLENITUD ECONÒMICA (1200-1350). La consolidació de les relacions entre senyors i pagesos. El desvetllament de les ciutats: procés formatiu, trets de l'economia urbana i emergència de la societat urbana.
- I.3. L'EXPANSIÓ MEDITERRÀNIA. Factors causals. L'expansió política: Sicília, Sardenya i Mediterrani oriental. El comerç marítim: infraestructura, rutes i productes. Les noves institucions i tècniques mercantils.
- I.4. CATALUNYA DINS DE LA CORONA D'ARAGÓ. La Monarquia i les seves institucions. Les Corts i la Diputació del General. L'administració territorial: veguers i batlles. La creació i consolidació del municipi com autogovern urbà.

BLOC II

II.1. SOCIETAT I CULTURA A LA CATALUNYA DE LA BAIXA EDAT MITJANA. El naixement i consolidació de la literatura catalana.

L'emergència de les Universitats. El llibre, mitjà de difusió de la cultura. Les biblioteques institucionals i privades.

II.2 LA DECADÈNCIA POLÍTICA DE CATALUNYA. El regnat de Pere el Cerimoniós: els problemes amb la noblesa. La política mediterrània i peninsular: les campanyes militars i el seu finançament. Els darrers reis de la Casa de Barcelona. El Compromís de Casp.

II.3. CRISI O MUTACIÓ A LA FI DE L'EDAT MITJANA?. Els factors causals: fam, peste i guerres. La davallada demogràfica. Les transformacions en el món rural: la revolta dels remences. L'impacte de la crisi en el comerç internacional.

II.4. ELS TRASTÀMARES. El breu regnat de Ferran I. La política d'Alfons el Magnànim: la conquesta de Nàpols i l'absentisme del rei. Bigaires i buscaires. La guerra civil de Joan II: causes, principals esdeveniments i conseqüències. Les guerres remences i la solució final. Els primers anys del regnat de Ferran II.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Batlle, Carme. L'expansió baix medieval (segles XIII-XV). Vol. III Història de Catalunya dirigida per Pierre Vilar.

o els llibres que segueixen:

Ferreres, E. De la plenitud a la crisi de la Baixa Edat Mitjana. "Bibl. bàsica d'història de Catalunya". Barcelona. Barcanova.

Ferreres, E. Mar enllà. L'expansió mediterrània. S. XIII-XV. "Bibl. Bàsica d'història de Catalunya". Barcelona. Barcanova. 1993.

Varela, A i Varela, J.R. Pagesos i remences. El món rural medieval. Barcelona. "Bibl. bàsica d'història de Catalunya". Barcanova. 1993.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Abadal, R.d'. Pere el Cerimoniós i la decadència política de Catalunya. Barcelona. eds.62. 1987.

Alturo, J. Història del llibre manuscrit a Catalunya, Barcelona. Generalitat de Catalunya. 2003.

Atles d'Història de Catalunya. Barcelona. eds. 62. 1994.

Aurell, J. Els mercaders catalans al quatre-cents. Lleida. Pagés. 1996.

Batlle, C. Conèixer la història de Catalunya. Del segle XIII al XV. Barcelona. Vicens Vives. 1985.

Batlle, C. La crisis social y económica de Barcelona a mediados del siglo XV. Barcelona. 1973.

Bisson, T. Història de la Corona d'Aragó a l'Edat Mitjana. Barcelona. Crítica. 1988.

Carrère, C. Barcelona. 1382-1460. Un centre econòmic en època de crisi. 1977.

Cuadrada, C. La Mediterrània, cruïlla de mercaders (segles XIII-XV). Barcelona. Dalmau. 2001.

Diccionari de la Història de Catalunya. Barcelona, eds. 62.

Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona. De l'any 801 a l'actualitat. Coord. J.M. Sans

Travé. Barcelona. Edicions 62. 2002.

Ferro, V. El dret públic català. Les institucions catalanes fins al decret de Nova Planta. Vic. Eumo. 1987.

Fluvià, A. de Els primitius comtats i vescomtats de Catalunya. Sabadell. 1989.

Garcia, Arcadi. Societats mercantils medievals a Catalunya. Barcelona. 1986.

Hernández, F.X. Història militar de Catalunya. II. Temps de Conquesta. Barcelona. Dalmau. 2002

La formació de la societat feudal. "Història. Política, Societat i Cultura dels Països Catalans". vol. 2. Barcelona. Fundació Enciclopèdia Catalana. 1998.

Lalinde, J. La Corona de Aragón en el mediterráneo medieval. Zaragoza. 1979.

Nadal, J. Wolff, dirs. Ph. Història de Catalunya. Oikos-Tau. 1984.

Riu, M. L'arqueologia medieval a Catalunya. Sant Cugat del Vallès. 1989.

Sabaté, F. El territori de la Catalunya medieval. Percepció de l'espai i divisió territorial al llarg de l'Edat Mitjana. Barcelona. Fundació Vives Casajuana. 1997.

Salrach, J.M. Història dels Països Catalans. Vol. 1, parts I-II. Barcelona. EDHASA. 1980.

Sánchez, M. El naixement de la fiscalitat d'estat. Vic. Eumo. 1995.

Sánchez, M. comp. Estudios sobre renta, fiscalidad y finanzas en la Cataluña bajomedieval. Barcelona. CSIC. 1993.

Soldevila, F. Història de Catalunya. 3 vols. Barcelona. 1934.

Treppo, M. del. Els mercaders catalans i l'expansió de la corona catalano-aragonesa en el segle XV. Barcelona. Curial. 1976.

Vicens Vives, J. Historia de los reinos en el s.XV. Barcelona. 1945.

Vicens Vives, J. Els Trastamares (s.XV). Barcelona. 1980, 2a ed.
Vicens Vives, J. Juan II de Aragón (1398-1474). Monarquía y revolución en la España del siglo XV. Barcelona. Teide. 1953.
Vives, E. La població catalana medieval. Origen i evolució. Vic. Eumo. 1990.

METODOLOGIA DOCENT:

TEORIA

Les classes s'estructuraran essencialment en les explicacions teòriques del professor, el comentari de textos documentals, de mapes i gràfics que figuren en el dossier.

El treball a entregar al final de les classes consistirà en un comentari comparatiu de dos textos de cròniques catalanes que serà objecte de control i exposició en les tutories integrades.

PRÀCTIQUES:

Exposicions dels treballs sobre les cròniques en petits grups-

SISTEMA D'AVUACIÓ:

Es basarà en dos exàmens. Un primer parcial sobre els temes del primer bloc que serà alliberatori de matèria i l'examen final. El treball esmentat i la participació en el Campus Virtual podrà significar un punt més com a màxim en la qualificació final.

OBSERVACIONS:

Caldria disposar d'un aula amb projector de transparències i canó per a Powerpoint